БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ДЪРЖАВАТА И ПРАВОТО

1000 София, ул. "Сердика", № 4, ет.III, тел. 987-49-02, e-mail: ipn_ban@bas.bg

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Ирена Цонева Илиева

член на научното жури съгласно Заповед № РД-09-86/29.09.2021 г. на директора на Института за държавата и правото при Българска академия на науките за назначаване на научно жури за провеждане на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент" по Международно частно право в област на висше образование т.3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление т.3.6. Право

Кандидат Ева Станиславова Касева

I . Кратки биографични данни

Гл. ас. д-р Ева Касева е родена през 1985 г. в гр. Велико Търново. Завършила е езикова гимназия „Проф. д-р Асен Златаров", гр. Велико Търново (2004 г.) и право в СУ „Св. Кл. Охридски" със специализации "Правораздаване" и "Публична администрация" през 2010 г. През 2011 г. е зачислена като редовен докторант в Софийски университет „Св. Климент Охридски" с тема на дисертацията „Компетентност и приложимо право към задълженията за издръжка по Регламент № (ЕО) 4/2009" и научен ръководител проф. д-р Йорданка Зидарова. През 2016 г. придобива научната и образователна степен „доктор" по професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Международно частно право". От 2017 г. и към момента е главен асистент в Института за държавата и правото при Българска академия на науките.

От 2020 г. е главен асистент и във Великотърновския университет „Св. св, Кирил и Методий", в който изнася лекционни курсове по Международно частно право, Международно частно семейно и наследствено право и Гражданско право. Кандидатът посещава курсове по международно частно право в Хагската академия по международно право (2013г.), както и изнася доклади на редица конференции у нас и в чужбина (напр. гр. Хайделберг, гр. Вюрцбург, гр. Будапеща и др.).

Владее английски език, ползва руски, френски и немски език.

II. Общо описание на представените материали

Научните интереси на д-р Е. Касева са в областта на международното частно право и по-специално международното частно семейно и наследствено право, родителската отговорност, задължението за издръжка, гражданските аспекти на международно

отвличане на деца и правното положение на физическите лица според българското международно частно право.

В обявения в ДВ, бр. 68 от 17.08.2021 г. конкурс за „доцент“ по Международно частно право д-р Е. Касева участва с една монография – хабилитационен труд, една публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, три студии и десет статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове.

Кандидатката в конкурса за „доцент“ изпълнява националните минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл. 2б) и Правилника за приложението му (чл. 1а, ал. 1). По показатели от Група А има 50 т., показатели от група В -100 т., показатели от група Г – 220 т., показатели от група Д – 65 т., общо - 435 от изискуемия национален минимум от 430 т.

Представените в конкурса материали не повтарят тези за придобиване образователната и научна степен „доктор”. Поради ограничения обем на становището ще се спра основно на представената монография „Признаване на правното положение на физически лица според българското международно частно право“, Университетско издателство „Св. Св. Кирил и Методий“, Велико Търново, 2021 г. в обем от 303 с., включително библиографията ISBN 978-619-208-262-8. Трудът изследва признаването на правното положение на физическите лица съгласно българското международно частно право и е структуриран във въведение, шест глави, заключение, списък на използваните нормативни актове, съдебна практика и библиография.

Във въведението (6 с.) авторката ситуира предмета на изследване в контекста на глобализацията и свободното движение на хора като една от основните свободи на ЕС. Очертан е предметът на изследване: признаването на правната индивидуализация, осъществена в чужбина като част от статуса на физическото лице. На основата на кратък преглед на съдебната практика на Съда на ЕС и ЕСПЧ се обосновава, че в България липсва цялостно изследване на тази проблематика.

Глава първа (в обем от 28 с.), озаглавена „Общи бележки“ е посветена на основните понятия, които се използват в монографията. Сред тях от ключово значение за предмета на изследването е изясняването на съдържанието на „правно положение на физическо лице (с. 30-31), понятието „признаване“ (с. 35), „метод на признаване“ (с. 35-36) и важната терминологична бележка, че при анализа на Регламент № 2016/1191 ще се използва термина „признаване“.

Глава Втора (44 с.) има за предмет на изследване признаването на чуждестранни съдебни решения и други актове, уреждащи правното положение на физическите лица според българското международно частно право.

Анализирано е инцидентното признаване по чл. 118 КМЧП, включително подбрана съдебна практика на българските съдилища, както и признаването чрез нарочно производство по чл. 118, ал. 2, също подкрепено с релевантни решения.

Глава Трета (39 с.) има за предмет на изследване признаването на правното положение на физическо лице, придобито в чужбина по Закона за гражданската регистрация на Република България. Представени са компетентните органи, видовете актове, подлежащи на признаване, процедурата по съставяне на акт за гражданско състояние по чл. 72 ЗГБ и подбрана съдебна практика по нея. В тази глава се съдържат много практико-приложни приноси, на които ще се спра в съответния раздел от становището. Тук д-р Е. Касева доказва аналитичния и критичен подход към материята и прави приносни предложения de lege ferenda като това да се разшири обхвата на Глава дванадесета КМЧП чрез включване в нея и на актовете за гражданско състояние (с. 117).

Глава Четвърта (33 с.) има за предмет на изследване признаването на стълкновителните норми на МЧП за определяне на приложимото право към правното положение на физическите лица. Анализирано е приложимото право по отношение на дееспособността, включително брачната, името, обявяване на безвестно отсъствие и смърт, унищожаване на брака, развод, произход и осиновяване, отново подкрепени с интересна и критично представена съдебна практика.

Глава Пета (86 с.) е посветена на признаването въз основа на уредба в международни източници и в актове на ЕС. Представена е Конвенцията за издаване на многоезични извлечения от актове за гражданско състояние (1976 г.), но фокусът на изложението е върху Регламент (ЕС) № 1216/1191 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. за насърчаване на свободното движение на гражданите чрез опростяване на изискванията за представяне на някои официални документи в Европейския съюз и за изменение на Регламент (ЕС) № 1024/2012. Представени са изработването на Регламента, т. нар. Зелена книга от 2010 г., структурата, целите, определенията, съгласуването с други актове, с актове на ЕС, с вътрешни актове на Р България, пределите на действие, други формални процедури, информационната система за вътрешния пазар и др.

Глава Шеста (11 с.) разглежда автоматичното признаване. В тази малка по обем част откроявам като особено важно представянето на Решение № 11351 на ВАС от 24.07.2019 г. по адм. дело № 11558/2018 г. относно правото на еднополова брачна двойка да пребивава на територията на България.

Заключението (10 с.) сполучливо синтезира изводите на автора по глави. Обосновава се, че признаването на правното положение на физическите лица е уредено подробно в българското законодателство, голяма част от уредбата е позната на българските граждани и съдилищата правилно като цяло я прилагат. Най-дискусионният и интересен проблем е е прилагането на автоматичното признаване на правни институти като сурогатното майчинство, еднополови бракове/съюзи и др. непознати на българската правна система институти.

Останалите материали, представени в конкурса представляват изследвания в материята на настаняване на дете в друга държава, избор на приложимо право към задълженията за издръжка с международен елемент, принципа за закрила на висшия интерес на детето, понятието „родителска отговорност“, гражданските аспекти на международното отвличане на деца. Доколкото двете статии, озаглавени „Дейност на

европейските институции по изработване на Регламент (ЕС) № 1216/1191“ – част 1 и 2 са инкорпорирани в монографията, няма да се спирам на тях.

III. Оценка на научните и практически резултати и приноси

Сред общотеоретичните приноси следва на първо място да посоча избора на предмета на изследване на монографията. Налице е актуално проучване на признаване правното положение на физическите лица според българското международно частно право. На следващо място следва да се открои възприетият от авторката широк обхват на понятието „метод на признаване“, предпоставките за прилагането му и класифицирането на различните способи на признаването. В този смисъл е и изводът, че производството по ЗГР е един от способите за признаване на правното положение на физически лица. Към теоретичните приноси би могъл да се отнесе извода, че актът за гражданското състояние , издаден в чужбина има конститутивно действие, а българският акт притежава оповестителен характер (с. 118).

Трудът съдържа съществени практически приноси:

- Тълкуването относно реда за признаване в двете алинеи на чл. 118 КМЧП (с. 68 - 69) ;

- Критичната бележка и предложение обжалването на отказа за признаване на акт за гражданско състояние, издаден в чужбина, което се осъществява понастоящем по реда на АПК пред административен съд, да се извършва от граждански съд (с. 117);

- Прогностичната част относно неуредени по българското право институти като произход, основан на сурогатно майчинство, регистрирано партньорство, осиновяване на дете от еднополови родители и др. да се гледат от граждански съд (с. 117);.

- Предложението *de lege ferenda* да се разшири обхвата на Глава дванадесета от КМЧП чрез включване в нея и на актовете за гражданско състояние, (с. 117);

- Умело подбраната съдебна практика и нейният критичен анализ. В тази насока бих откроила извода на с. 146 относно решението по повод сключен в Обединеното кралство еднополов брак, критичният прочит на делото за развод в Япония на с. 156 и анализът на Решение № 11351 на ВАС от 24.07.2019 г. по адм. дело № 11558/2018 г. относно правото на еднополова брачна двойка да пребивава на територията на България (с. 254-256).

IV. Критични бележки и препоръки

Основната ми критична бележка е относно структурата и непропорционалния обем съдържание на главите в монографията. Глава Първа и Шеста са много малки. Относно Глава Шеста ми се струва, че не отговаря изобщо на изискването за „глава“. Глава Пета е най-голяма по обем и би могло да се структурира по друг начин, за да се балансира изложението. На много места има описателност и се излага съдържанието на нормативни актове.

Имам и някои терминологични бележка като например използването на „държавно право“ вместо „конституционно право“ на с. 26 по повод изложението, свързано с гражданството.

Бързам да отбележа, че посочените критични бележки не са от съществено значение и не се отразяват на качеството на монографичния труд.

V. Заключение:

Представената научна продукция на д-р Ева Станиславова Касева в материята на международното частно право и по-специално признаването на правното положение на физически лица, дава основание за преценка за съответствието й с изискванита на ЗРАСРБ, както и способността на кандидата в конкурса да избира за разработване значими и актуални проблеми с голямо теоретично и практическо значение.

В трудовете на кандидата има оригинални теоретични и приложни приноси, плод на самостоятелна научна работа.

Имайки предвид гореизложеното и на основание чл. 24, ал. 3 от Раздел III на ЗРАСРБ, чл. 53, ал 1 от ППЗРАСРБ и чл. 70 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и звания и за заемане на академични длъжности в Института за държавата и правото при БАН давам положителна оценка и предлагам д-р Ева Станиславова Касева да бъде избрана за „доцент“ по професионално направление „Право“ 3.6., научна специалност „Международно частно право“.

София, 23 декември 2021 г.

Проф. д-р Ирена Илиева

BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
INSTITUTE FOR THE STATE AND THE LAW

1000 Sofia, "Serdica" Str. № 4, 3d floor, telephone number 987-49-02, e-mail: ipn_ban@bas.bg

O P I N I O N

B y P r o f. D r. I r e n a T s o n e v a I l i e v a
member of the scientific jury according to Order № RD-09-86 / 29.09.2021 of Prof. Irena Ilieva, Director of the Institute of State and Law for appointment of a scientific jury for conducting a competition for
the academic position of "Associate Professor" in Private International Law
in the field of higher education
code 3. Social, economic and legal sciences, professional field code. 3.6. Law
Candidate Eva Stanislavova Kaseva

I. Brief biographical data

Chief Assistant Dr. Eva Kaseva was born in 1985 in Veliko Tarnovo. She graduated from the language school "Prof. Dr. Asen Zlatarov ", Veliko Tarnovo (2004) and "Sofia University St. Cl. Ohridski" (2010), where she studied law with specializations in "Justice" and "Public Administration" . In 2011 she was chosen as a full-time doctoral student at Sofia University "St. Kliment Ohridski "with the topic of the dissertation" Jurisdiction and applicable law to the maintenance obligations under Regulation EO (EC) 4/2009 "and supervisor Prof. Dr. Yordanka Zidarova. In 2016 she obtained the scientific and educational degree "Doctor" in the professional field 3.6. Law, research area "Private International Law". Since 2017 up to now she is a chief assistant in the section of International Legal Sciences of the Institute for the State and the Law.

Since 2020 she has been a chief assistant at the University of Veliko Tarnovo "St. St. Cyril and St. Methodius ", where she presents lectures on Private International Law, Private International Family and Inheritance Law and Civil Law. The candidate attends courses in Private International Law at the Hague Academy of International Law (2013), as well as presented reports at a number of conferences at home and abroad (eg Heidelberg, Würzburg, Budapest, etc.).

She speaks English, Russian, French and German.

II. General description of the presented materials

Dr. E. Kaseva's research interests are in the field of Private International Law and in particular Private International Family and Inheritance Law, parental responsibility, maintenance obligations, civil aspects of international child abduction and the personal status according to Bulgarian Private International Law.

For the announced competition for "Associate Professor" in Private International Law, Dr. E. Kaseva participated with a monograph – as a main habilitation work, a published book based on a defended dissertation for the educational and scientific degree "Doctor", three studies and ten articles published in non-peer-reviewed journals or published in edited collective volumes.

The candidate in the competition for "associate professor" fulfils the minimal national requirements according to the Act on the Academic Staff Development in the Republic of Bulgaria (art. 2b) and its Implementing Regulations (art. 1a, para 1). According to the indicators from Group A there are 50 points, the indicators from Group C – 100 points, the indicators from group D – 220 points, the indicators from group E – 65 points, total – 435 and where the required national minimum is 430 points.

The materials presented in the competition do not repeat those for obtaining the educational and scientific degree "Doctor" (PhD). Due to the limited scope of the opinion, I will focus mainly on the presented monographic work "Recognition of the personal status under Bulgarian Private International Law", University Publishing Press. "St. Cyril and Methodius ", Veliko Tarnovo, 2021 in a volume of 303 pages, including the bibliography ISBN 978-619-208-262-8. The paper examines the recognition of the personal status under Bulgarian Private International Law and is structured in an introduction, six chapters, a conclusion, a list of normative acts, case law and bibliography.

In the introduction (6 p.) the author places the subject of research in the context of globalization and free movement of people as one of the fundamental freedoms of the European Union. The subject of the research is outlined: the recognition of legal individualization carried out abroad as part of the personal status. Based on a brief review of the case law of the Court of Justice and the European Court of Human Rights, it is justified that in Bulgaria there is no comprehensive study of this issue.

Chapter one (28 pages), entitled "General Notes" is devoted to the basic concepts used in the habilitation work. Among them, of the main importance to the subject of the research is the clarification of the content of the personal status (pp. 30-31), the concept of "recognition" (p. 35), "method of recognition" (pp. 35-36). There is one important terminological note - that the term 'recognition' will be used in the analysis of Regulation № 2016/1191.

Chapter Two (44 pages) deals with the recognition of foreign court decisions and other acts regulating the personal status under Bulgarian Private International Law.

There is an analysis of incidental recognition under Art. 118 of the Bulgarian Code of Private International Law (BCPIL), including selected case law of the Bulgarian courts, as well as research devoted to the recognition through deliberate proceedings under Art. 118, para. 2 of BCPIL, also supported by relevant decisions.

Chapter Three (39 pages) deals with the recognition of the personal status acquired abroad under the Civil Registration Act of the Republic of Bulgaria. The competent authorities, the types of acts subject to recognition, the procedure for issuing a civil status act under Art. 72 of Civil Registration Act and selected case law on it. This chapter contains many practical contributions, which I will address in the relevant section of the current opinion. Here Dr. E. Kaseva proves the analytical and critical approach to the matter and makes contributions *de lege ferenda* such as to expand the scope of Chapter Twelve of the BCPIL by including in it the civil status acts (p. 117).

Chapter Four (33 pages) is devoted to the recognition of the conflict-of-law rules of the PIL to determine the applicable law to the personal status. The applicable law is analyzed in terms of legal capacity, including marital capacity, name, declaration of absence and death, annulment of marriage, divorce, origin and adoption, again supported by interesting and critically presented case law.

Chapter Five (86 pages) presents the recognition on the basis of regulations in international sources and in EU acts. The Convention on the Issue of Multilingual Extracts from Civil Status Acts (1976) is presented, but the focus of the exhibition is on Regulation (EU) № 1216/1191 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2016 on promoting the free movement of citizens by simplifying the requirements for presenting certain public documents in the European Union and amending Regulation (EU) (1024/2012). In the work have been studied the legislative procedure of the Regulation, the so-called Green Paper of 2010, the structure, the objectives, the definitions, the relationship with other acts, with EU acts, with internal acts of the Republic of Bulgaria, the limits of action, other formal procedures, the Internal Market Information System ('IMI'), etc.

Chapter Six (11 pages) explores the automatic recognition. In this small part, I highlight as particularly important the presentation of Decision № 11351 of the SAC of 24.07.2019 under Adm. case № 11558/2018 on the right of a same-sex married couple to reside on the territory of Bulgaria.

The conclusion (10 pages) successfully synthesizes the author's conclusions by chapters. It is substantiated that the recognition of personal status is regulated in details in the Bulgarian legislation, a large part of the legislation is known to the Bulgarian citizens and the courts correctly apply it in general. The most debatable and interesting problem is the application of the automatic recognition to the legal institutions such as surrogacy, same-sex marriages / unions, etc. institutes unknown to the Bulgarian legal system.

The other materials presented in the competition are researches on the placement of a child in another country, choice of applicable law to maintenance obligations with an international element, the principle of protection of the best interests of the child, the concept of "parental responsibility", civil aspects of international abduction of children. It must be pointed out that the two articles entitled "Legislative procedure by the European institutions on the drafting of Regulation (EU) № 2016/1191" - Parts 1 and 2 are incorporated in the monograph, and because of this fact I will not consider them.

III. Evaluation of the scientific and practical results and contributions

Among the general theoretical contributions, I should mention the choice of the subject of the monograph. The work is a current study on the recognition of the personal status under Bulgarian Private International Law. Next, it should be highlighted, the broad scope of the concept of the "method of recognition", the preconditions for its application and the classification of the various ways of recognition. In this sense, is the conclusion that the proceedings under the Civil Procedure Act is one of the ways to recognize the personal status. The theoretical contributions could include the conclusion that the civil status act issued abroad has a constitutive effect, and the Bulgarian act has a declaratory character (p. 118).

The work contains significant practical contributions:

• The interpretation regarding the procedure for recognition in the two paragraphs of Art. 118 BCPIL (pp. 68 - 69);

• The critical note and proposal to appeal the refusal of recognition of a civil status act issued abroad by a civil court, which is currently carried out before an administrative court (p. 117);

• The prognostic part regarding institutes not settled under Bulgarian law as an origin based on surrogacy, registered partnership, adoption of a child by same-sex parents, etc. to be heard by a civil court (p. 117);

• The proposal *de lege ferenda* to extend the scope of Chapter Twelve of the BCPIL in order to include in it civil status acts (p. 117);

• Skillfully selected case law and its critical analysis. In this regard, I would highlight the conclusion of p. 146 regarding the decision on same-sex marriage in the United Kingdom, the critical reading of the divorce case in Japan on p. 156 and the analysis of Decision № 11351 of the SAC of 24.07.2019 under Adm. case № 11558/2018 on the right of a same-sex married couple to reside on the territory of Bulgaria (pp. 254-256).

IV. Critical remarks and recommendations

My main critical remark is about the structure and disproportionate volume of the chapters in the monograph. Chapters One and Six are very small. Regarding Chapter Six, it seems to me that it does not meet the "chapter" requirement at all. Chapter Five is the largest in volume and could be structured in a different way to balance the exposition. In many places there is descriptiveness and the content of normative acts is presented.

I also have some terminological remarks, such as the use of "state law" instead of "constitutional law" on p. 26 on the subject of citizenship.

I would like to point out that these critical remarks are not essential and do not affect the quality of the monograph.

V. Conclusion

The presented scientific production of Dr. Eva Stanislavova Kaseva in the field of Private International Law and in particular the recognition of the personal status, gives grounds for assessing its compliance with the requirements of Act on the Academic Staff Development in the Republic of Bulgaria, as well as the ability of the candidate to choose and develop for research significant and current issues of great theoretical and practical importance.

In the works of the candidate there are original theoretical and applied contributions, the result of independent scientific work.

Based on the the above and on the grounds of Art. 24, para. 3, Section III of the Act on the Academic Staff Development in the Republic of Bulgaria, Art. 53, para 1 of its Implementing Regulations and art. 70 of the Regulations on the Terms and Conditions for Acquiring Scientific Degrees and Titles and for Holding Academic Positions in the Institute for the State and the Law of BAS, I give a positive assessment and propose that Dr. Eva Stanislavova Kaseva is voted for the position of "Associate Professor" in the professional field "Law" 3.6, Scientific specialty "Private International Law".

December, 23, 2021

Prof.Dr. Irena Ilieva